

УДК 027.7:025.5-028.42

Н.П. Пасмор, М.М. Кулик

Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

Наукова бібліотека

УНІВЕРСИТЕТСКА БІБЛІОТЕКА В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ПІДТРИМКИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ (з досвіду роботи НБ НЮУ ім. Ярослава Мудрого)

У статті висвітлено досвід наукової бібліотеки Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого з інформаційно-аналітичної підтримки наукових досліджень у виші. Визначено основні принципи, бібліотечні засоби та методика вимірювання наукової правової інформації, виявлення кількісних показників опублікованих статей, цитованості, динаміки наукових галузевих інфопотоків. Підтверджено значення нових бібліотечних сервісів у розширенні наукових комунікацій.

В статье отображен опыт научной библиотеки Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого относительно информационно-аналитической поддержки научных исследований в вузе. Определены основные принципы, библиотечные средства и методики измерения научной правовой информации, выявления количественных показателей опубликованных статей, цитируемости, динамики научных отраслевых инфопотоков. Подтверждено значение новых библиотечных сервисов в расширении научных коммуникаций.

The article describes the experience of Scientific Library of the Yaroslav Mudryi National Law University in the informational and analytical support of scientific research at the University. The basic principles, tools of the library and methods of measuring the scientific law information, revealing of quantitative indicators of the published articles, citation, and dynamics of scientific information streams are identified. The importance of new library services in expansion of the scientific communications is confirmed.

Ключові слова: Наукова бібліотека Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, сектор наукометричного аналізу, інформаційно-аналітична підтримка, бібліотечні сервіси, вимірювання наукової правової інформації.

Ключевые слова: Научная библиотека Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого, сектор наукометрического анализа, информационно-аналитическая поддержка, библиотечные сервисы, измерения научной правовой информации.

Keywords: Scientific Library of the Yaroslav Mudryi National Law University, sector of the scientometrics analysis, informational and analytical support, library services, measurement of scientific law information.

У сучасній системі інформаційно-аналітичної підтримки університетських наукових досліджень саме бібліотека опинилася в епіцентрі уваги, оскільки її діяльність безпосередньо пов'язана з процесами вимірювання наукової інформації, виявлення кількісних показників опублікованих статей, цитованості, вивчення динаміки масивів і потоків галузевої наукової інформації тощо [3]. Передусім наголосимо, що це потребує значних додаткових часових затрат, інтелектуальних, знаннєвих вмінь, пов'язаних із наукометричними та бібліометричними навичками.

Рішенням вченої ради Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (НЮУ ім. Ярослава Мудрого) у липні 2015 р. на наукову бібліотеку покладено функції щодо вимірювання правової інформації, яка міститься в опублікованих наукових статтях учених, монографіях, підручниках та інших виданнях авторів вузу, виявлення та оприлюднення їх цитованості тощо. З огляду на це у структурі бібліотеки було створено сектор наукометричного аналізу відділу інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення.

Серед основних напрямів діяльності цієї служби назвемо наступні:

- збір та обробка даних щодо наукових публікацій учених університету;
- консультативно-практична допомога у створенні профілів: учених, колективів університету (кафедр, інститутів), внутрішньовузівських наукових журналів та збірників наукових видань;

-
- реєстрація авторів у ORCID, Google Scholar, інформаційно-аналітичній системі «Бібліометрика української науки» тощо;
 - складання, надання та оприлюднення на веб-сайті бібліотеки аналітичних довідок та інформаційно-статистичних повідомлень стосовно цитування, наукометричних та бібліометричних показників науковців вузу тощо;
 - аналіз та структурування інформації щодо переліку правових журналів (національних та іноземних видавництв), які індексуються міжнародними наукометричними базами SCOPUS, Web of Science, IndexCopernicus;
 - формування та постійне наповнення електронної картотеки «Праці вчених університету»;
 - ведення електронного архіву-репозитарію eNULAIR [4].

У процесі інформаційно-аналітичної діяльності співробітники сектору використовують сукупність бібліотечних засобів (збір, пошук, переробку інформації, моніторинг, аналіз дослідження актуальних проблем наукометрії, бібліометрії) [2], що дозволяють поступово створити реальну картину наукових здобутків учених, кафедр, вузу, а також надає можливість для корегування діяльності окремих науково-педагогічних кадрів, підрозділів тощо.

Науково-аналітичні процеси, що здійснює сектор наукометричного аналізу, базується на таких принципах: а) цілеспрямованість; б) системність; в) актуальність; г) сучасність; д) активність; е) ініціативність; ж) достовірність; з) об'єктивність; і) повнота; й) безперервність; к) альтернативність; л) гнучкість; м) аргументованість [1; 2]. Дотримання у своїй діяльності цих принципів дозволили дуже швидко отримати бажані результати та певні наукові досягнення.

1. Сектор поширює наукові роботи викладачів, аспірантів університету та виявляє їх цитованість (Індекс Гірша – h) у наукометричних системах Google Scholar, SCOPUS, Web of Science.

2. Веде збір, обробку інформації щодо публікацій науково-педагогічних кадрів університету та здійснює наповнення електронної картотеки «Праці вчених університету».

3. З метою входження робіт учених вузу до Українського індексу наукового цитування та у міжнародні наукометричні системи цитування SCOPUS і Web of Science сектор координує діяльність із кафедрами, консультує викладачів із питань створення власних уніфікованих ідентифікаторів реєстрації в ORCID, Google Scholar та Web of Science

4. У період 2015–2016 рр. за допомогою співробітників сектору зареєстровано у Google Scholar та створено наукометричні профілі 415 вчених (було 52); у ORCID – 651 (не було реєстрацій зовсім).

5. Проводиться постійний аналіз вже створених профілів учених у Google Scholar на предмет виправлення помилок, недостовірних даних та різночитань, що дозволяє уточнити показники цитувань – індекс Гірша (h) у різних наукометричних системах.

6. Для інформування науково-педагогічних працівників університету про їх публікаційну активність та відповідні наукометричні показники на веб-сайті наукової бібліотеки сформовано інформаційний блок та надані посилання на інформаційно-аналітичну систему «Бібліометрика української науки» (Центр досліджень соціальних комунікацій на базі Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського) та на вже створені авторські профілі у пошуковій системі Google Scholar.

7. Ведеться інформування кафедр університету про наявну статистику цитувань та інші кількісні показники публікаційної продуктивності вчених через електронну пошту з метою покращення наукометричних даних авторів статей.

8. Уточнюються кількісні показники публікаційної активності вчених вузу в SCOPUS та Web of Science. Проведено велику пошукову роботу та систематизовано відповідну інформацію для реєстрації профілю нашого вузу в наукометричній базі Web of Science.

9. Триває робота над створенням профілів кафедр університету у Google Scholar.

10. Супроводжуються зареєстровані у Google Scholar та на веб-ресурсі «Українські наукові журнали» (МОН України) профілі внутрішньовузівських журналів: «Проблеми законності» (h – 12); «Вісник НУ «ЮАУ ім. Ярослава Мудрого» Сер. Філософія, філософія права, політологія, соціологія» (h – 6); «Вісник Асоціації кримінального права України» (h – 6); «Теорія і практика правознавства» (h – 4); «Криміналіст першодрукований» (h – 5).

11. Наукові видання університету включено до Інформаційно-аналітичної системи «Бібліометрика української науки» Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського для подальшого їх рейтингування.

12. Створено наукометричний профіль нашої установи «Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого» у Google Scholar, на якому відображено 3000 найцитованіших документів, на сьогодні вже є 17321 цитування, Індекс Гірша (h) вузу складає 52.

13. Із метою порівняння ефективності науково-дослідницької діяльності колективу університету його включено до рейтингу «Бібліометрика української науки» центру досліджень соціальних комунікацій Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.

14. Для викладачів і аспірантів підготовлено та оприлюднено на веб-сайті бібліотеки університету та в соціальній мережі Facebook науково-методичні рекомендації: «Наукометрія. Бібліометрія», «Правові журнали у SCOPUS», «[Що впливає на наукометричні показники вченого](#)», а також презентаційні матеріали про діяльність сектору у вирішенні інформаційно-аналітичних, наукометричних завдань.

15. У рамках школи методиста бібліотек вищих навчальних закладів державних форм власності харківського методичного об'єднання на базі бібліотеки нашого університету 28 квітня 2016 р. відбувся науково-практичний семінар «Library 2 library», де співробітниками сектору було представлено презентацію «Сектор наукометричного аналізу – нова структура бібліотеки, що підтримує рівень цитування вчених університету». Матеріали доступні на веб-сторінці бібліотеки.

На виконання основних завдань сектору та з метою підвищення кваліфікації з інформаційних ресурсів Web of Science, Journal citation reports, Researcherid, Endnote фахівець бібліотеки взяв участь у тренінгу та прослухав курс «Thomson Reuters для наукових досліджень», який відбувся у Київському національному лінгвістичному університеті 8–9 вересня 2016 р.

Вищезазначене дозволяє нам стверджувати, що впровадження в практику нових спеціалізованих бібліотечних сервісів з питань інформаційно-аналітичної діяльності, наукометричного аналізу і вимірювання наукової інформації сприятиме: 1) прискоренню інтеграції вузівської науки до національного Українського індексу наукового цитування та міжнародних наукометричних систем цитування Scopus, Index Copernicus, Web of Science та ін. 2) підвищенню вірогідності збільшення статистики цитувань вчених університету, рейтингу вузу, вченого в системі наукометричних показників

оцінювання; 3) розширення комунікацій учений університету з науковими колегами та партнерами у світі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аналітика [Електронний ресурс] // Словник української мови : академ. тлумач. слов. (1970–1980). – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/analitika> (дата звернення: 27.09.2016). – Назва з екрана.

2. Захарова В. І. Основи інформаційно-аналітичної діяльності : навч. посіб. / В. І. Захарова, В. Я. Філіпова. – Київ : Центр учб. літ., 2013. – 336 с.

3. Пасмор Н. П. Унікальність інституційних репозитаріїв як складова інтеграції наукових здобутків учених у світову e-Science / Н. П. Пасмор, С. А. Шахова // Бібліотеки ВНЗ України у процесі імплементації Закону «Про вищу освіту» та інформатизації суспільства : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 16–19 черв. 2015 р. – Івано-Франківськ, 2015. – С. 214–219.

4. Шумаєва І. Д. Сектор наукометричного аналізу – нова структура у підтримці бібліотекою публікаційної активності вчених університету [Електронний ресурс] : презентація / І. Д. Шумаєва, М. М. Кулик ; заг. ред. Н. П. Пасмор // Семінар-практикум «Library 2 library» : матеріали шк. методиста, м. Харків, 28 квіт. 2016 р. – Електрон. відеодані (22 слайди). – Харків, 2016. – Режим доступу: http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_2&view=item&id=1747 (дата звернення: 27.09.2016). – Назва з екрана.